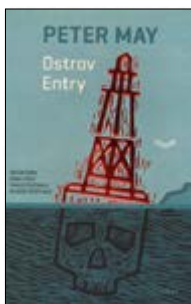

Medka). **Marian Izzaguirre** stvořila zvláštní mnohvrstevnatý příběh, který se částečně odehrává v 50. letech v malém antikvariátu v Madridu, částečně na několika místech v Anglii a částečně v Paříži 20. let (místy máte v tomto směru dokonce dojem, že jste se propadli do *Pohyblivého svátku* – autorka ostatně inspiraci Hemingwayovými nepopírá a hlásí se k ní). Příběh začíná celkem banálně. Snad z nedostatku jiné zábavy, snad ze zvědavosti se starší žena, Angličanka žijící v Madridu, vydá jednoho dne za mladým knihkupcem, kterého potká na ulici a sleduje jej při jeho pochůzkách. Posléze navštíví i jeho knihkupectví a mezi starší knihy – kdo ví proč – vmísí také jednu svou knihu. Knihkupec knihu najde a považující ji za výjimečnou věc, vystaví ji otevřenou do výlohy s výzvou pro potenciální čtenáře. Ti se sice nedostavují, ale právě díky ní do obchodu znovu zavítá ona neznámá žena. Seznámí se tak a později spřátelí s knihkupcovou ženou; a právě ony dvě začnou společně onu zvláštní knihu číst... Mezi čtením (a kávou, kterou si přitom začnou dopřávat) tak vznikne mezi ženami důvěrný vztah. Sdílejí spolu životy, názory, osudy a příběhy a především onu knihu, kdy jedna z nich do poslední chvíle netuší, o kom si to vlastně čtou... Příběh využívá v současnosti oblíbené formy „příběhů v příběhu“ nebo „knih v knihách“. Je postavený na dvou časových rovinách a třech liniích. Příběhy starší tajemné cizinky a mladé Španělky se v knize ovšem brzy začínou prolínat, a ačkoliv konec nepřináší nic překvapivého nebo vyhozeného (vše totiž navzdory různým dobrodružstvím plyne klidně a volně), přece jen může být čtenář spokojený, že se vše šťastně vyřešilo a že (takřka) všechno dobře dopadlo.

Výjimeční lidé, první část ze série *Akta Enzo*, je už ovšem odklonem ke zcela jinému žánru, a to k detektivce, nebo lépe řečeno k „literární krimínálce“, protože autorem knihy je **Peter May** a díky němu snad byla tato kategorie i zavedena (vydal Host v překladu Lindy Kaprové). Co má tato kniha s předchozí společného? Budiž zde pomyslným oslím můstkem Paříž, neboť tentokrát autor své čtenáře přivedl z nehostinných skotských ostrovů přímo do elegantního centra tohoto města. Jádrem příběhu je samozřejmě vražda – kdysi zde došlo ke zmizení uznávaného a známého pedagoga. A hrdina příběhu, učitel biologie Enzo, s charismatem legendárního Indiany Jonese, se vsadí, že tento starý nevyřešený případ pomocí nejnovějších metod a pomůcek objasní. Předtím, než se vydá pro konečné rozřešení do podzemí města Paříže, je ovšem nutno najít klíč, pomocí kterého by mohl objasnit, co mají s profesorem společného záhadné symboly a atributy nalezené spolu s jeho ostatky, jenž jsou zároveň důmyslně distribuovány po nejrůznějších místech Francie. V pátrání Enzovi sekundují ještě krásná psychologička a novinář Roger, autor knihy o desíti slavně neobjasněných vraždách. Je jasné, že May opět napsal knihu, která vás chytne a v nejlepší případě vás nepustí, dokud ji nedočtete (útěchou jsou zcela jistě plánovaná pokračování). Pokud se vám nechce čekat a chcete si dvojitou porci Mayova spisovatelského umění vychutnat už o Vánocích, máte možnost prostřednictvím detektivky **Ostrov Entry**, která je momentálně horkou novinkou na knižních pultech (vydal Host opět v překladu Lindy Kaprové). May se v knize svým způsobem vrací na již osvědčenou půdu, do kraje, který v mnohém připomíná jím již mnohokrát popisovanou skotskou Vysočinu (zpodobněnou v trilogii z ostrovů Lewis). Tentokrát se ale jedná o nehostinnou krajinu přesně na druhé straně Atlantiku, totiž o Magdaleniny ostrovy ležící při pobřeží Kanady. I tentokrát jde však o krajinu dostatečně drsnou a nehostinnou a i nyní je hrdinou životem pošramocený detektiv. Na ostrov Entry je Sime Mackenzie povolán z pevniny za účelem vyšetřování vraždy movitého podnikatele. Vše nasvědčuje tomu, že jej zabila vlastní žena. Když ji ovšem Sime uvidí, naskakuje v příběhu další rovina, a to historicky-milostná. Ta žena totiž detektivovi někoho připomíná, jen nechápe koho. A v bezesných nocích, do kterých jej vhání deprese po rozvodu, se mu zjevují vzpomínky na deníky a osudy jeho předka, který byl do Kanady kdysi v polovině 19. století nuceně vystěhován právě ze skotských ostrovů (historický motiv, který zde May podrobně a čtivě zpracoval), a spojují se z nevysvětlitelných důvodů se ženou, která je obviněna z vraždy. Ale která současně vlastní také náhrdelník, který má náhodou shodné znaky s prstenem, který nosí Sime. Pro tohle a zjevné sympatie je o to těžší připustit, že by tato žena vraždila... Mayovi se v tomto případě podařilo napsat jeho asi dosud nejromantičtější příběh – o lásce napříč prostorem

a časem a navzdory všem – starým či novým – protivenstvím. Láska, zajímavé leč nehostinné prostředí a vražda – stejné motivy použila ve své knize **Porodní bába na Syltu** i německá spisovatelka **Gisa Pauly**, byť na rozdíl od spíše lyrického Maye si Pauly dává záležet na tom, aby byl její příběh přímo nabitý akcí (vydal Ikar v překladu Lucie Lukačovičové). Ostrov Sylt je na konci 19. století, kdy se příběh odehrává, místem, které začíná pomalu objevovat smetánka, zároveň je však také místem, kde žijí i místní chudí. I Pauly tak do svého románu vetkla skutečné historické reálie – a to ty, které se týkaly budování železnice na ostrově a vzestupu turistického ruchu, na který se obyvatelé začali pomalu orientovat a využívat jej. V jejím příběhu se tak kromě jiného mišne skutečná postava rumunské královny Elizabeth I., která na Syltu pobývala, stejně jako budovatel přímořských lázní podnikatel Julius Pollacksek. Příběh však není strohým výčtem úspěchů jednoho a přítomností druhého – ve Westerlandu na ostrově Sylt jde totiž především o osud jedné porodní báby, která se nechala umluvit k činu, který nešťastnou shodou okolností jednoho dne vyjde najevo a zaviní tak řetězovou reakci dalších špatných událostí (v jejím případě asi není těžké přijít na to, co spáchala). Zmíněnou lavinu, která zasáhne takřka všechny zúčastněné, přitom vyvolá naprostá banalita – přehnaně vstřícné a laskavé chování k někomu, kdo si je na první pohled nezasloužil. A v hlavách mnohých začne vrtat otázka...

Na závěr jsem si nechala dva české autory, jejichž příběhy se paradoxně odehrávají v současné Americe. První z nich, **Anísa Daniely Šafránkové** (vydalo Argo), je klasickým příběhem evropského, resp. českého přistěhovalce v USA. Je znát, že autorka do příběhu otiskla svou vlastní a cennou zkušenost a prostřednictvím své hrdinky Evy tak důvěryhodně popisuje klasické kolečko, které migrant z Evropy v USA často absolvuje. Nejprve boří předsudky a ukazuje, že v Evropě už jsme z těch palem přece jen slezili a umíme nejen číst, ale i psát, nehledě na mnoho dalších věcí, které už Američané neumí, a ukazuje, že člověk, pokud to není úplný blbec, se postupem času může díky své učenílosti a chápavosti kariérně vzmoci, takže ze zahradníka či uklízečky se může stát i učitelem angličtiny apod. Příběh zní možná banálně, ale je nesmírně zajímavé číst o rozdílech, které panují v rámci Západu i navzdory globalizaci a propojení. V Americe je prostě hodně věcí jinak (např. vodovodní baterie), stejně jako je to jinak třeba v Anglii či Francii. Ale v Americe přece jen o trochu víc. Jiní jsou ostatně i sami Češi v Americe. Autorka to konečně ilustruje na několika lehce bizarních postavičkách amerikanizovaných Čechů, kteří buď dojem, jako kdyby se zachytili kdesi na poloviční cestě, tj. ani tady ani tam, ale to je asi osud většiny z těch, kdo hledají své místo jinde než doma. Do příběhu je jako americký element vetknuta přiměřeně rozmazlená a naivní Američanka se zvláštním jménem Anísa, která přibližuje americké postoje a náhled na věc a které je v závěru knihy (mírně neuvěřitelně) přisouzeno se zamilovat do českého hochštaplera Járy a odejít s ním do Čech (!). Na knize je nicméně nejpřitažlivější právě ta první rovina – vzhledem k častým odchodům Čechů za oceán je nanejvýš zajímavé konečně číst výpověď o tom, jak to v té Americe vlastně chodí. A o tom, jak to chodí v Americe, je konečně i poslední knížka z vánočního výběru, která má i symbolický název **A nakonec Vánoce** (vydala Paseka). Autor **Petr Šabach** sice v Americe nežije, ale má zde trvale usazenou nezanedbatelnou část své rodiny včetně dětí a vnoučat (jejich jména figurují v příběhu), takže lze předpokládat důvěrný a častý kontakt s krajinou – je to ostatně znát. Útlá knížka kapesního formátu obsahuje tři povídky a slovy malého Damiána přibližuje americkou realitu v městečku Northampton ve státě Massachusetts; v jeho podání je ta jeho realita trochu jiná – dětsky samozřejmá. Na dýně se zkrátka chodí na farmy na *pumpkin patch* a kámoš se jmenuje *Robinson* a do školy se nosí *lunch boxy* a vůbec. Nic se nesrovnává, jen se vypráví – o tom, jak vypadá *Halloweenská koleda*, jak to asi vypadá ve škole (když se pořádá školní představení nebo pohřbívá mravenec), a maličko se nastíní, jak to tam chodí kolem Vánoc. Víc než povídky jsou to vlastně sondy, postřehy týkající se obyčejného amerického života, navíc mírně okořeněné „dětským jazykem“ a já jen lituji, že kniha není tlustší, protože bych si o tomhle Šabachově americkém světě prodchnutém „pelíškovskou poetikou“ moc ráda početla víc...

SOŇA ABRAMOWITZ FRAŇKOVÁ

